

Número 7
Abril del 2017

CREURE I SABER

CREURE EN LA COMUNIÓ

Revista del col·lectiu de professors universitaris cristians

EDITORIAL

Edita: Col·lectiu de professors universitaris cristians
Direcció: Mar Galceran i Francesc Grané
Consell Editorial: Mercè Amat, Marta Burguet, Ricard Casadesús,
Mar Galceran, Francesc Grané, Teo Mellen, Josep Otón,
Josep Mª Solà, Javier Velasco, Tòfol Trepat.
Disseny i maquetació: Sònia Poch
Dipòsit legal: B 25194-2014

Adreça:
València 244, 3er
08011 Barcelona
Telèfon: 93 4876363

ÍNDEX

EDITORIAL CREURE I SABER
4

¿Com podem crear comunió?
6

Els qui no han escrit aquest número
10

Comunió i fraternitat
14

L'eucaristia com a comunió
16

La comunió dels Sants
18

El nostre Déu és un Déu relacional
22

Viure en comunió
24

L'amor genera comunió
26

CANÇÓ
For The one
30

ART PER TRASCENDIR
Escultura “La Trinitat” de Caritas Müller de Cazis
32

PEL·LÍCULA
Mandarines (Mandariinid- tangerines)
34

Jean-François Millet

Editorial

En el recorregut que *Creure i Saber* segueix pel Credo dels cristians, algunes paraules són especialment difícils per a la comprensió dels mateixos creients. I ja no diguem del gran públic, un gran públic que, avui, no té cap mena de formació en l'àmbit religiós.

Afirmem la *Comunió dels Sants*, així, un diumenge de 11h a 12h del matí, de *carretilla*, després ve un cant, les pregàries, i ara ens aixequem i després seiem... Veritats de gruix que recitem com qui explica una anècdota. Ai! Com s'esverava Unamuno quan veia que convertim els grans misteris de l'existència en xerrades de bar.

Potser haurem de cridar Luis Enrique, l'entrenador del Barça, que sense voler-ho, i després de la remuntada davant del PSG, se li ha sentit la millor classe de teologia que he sentit en els últims anys: "És la victòria de la fe!". De la fe, sí, d'allò que és intangible però que actua, que canvia la persona fins fer possible l'impossible. Potser un dia d'aquests, Luis Enrique ens dirà en què consisteix la comunió, així, com ho expressa un nen, i ho entendrem.

La comunió torna a estar de moda. No tant la comunió entesa des d'una perspectiva de l'alteritat –afegiré, la comunió entesa des del Crist de la creu-, sinó la comunió que evita la creu, la comunió de l'experiència espiritual sense creu ni alteritat: la comunió en les experiències d'autocentrament.

Aquest és un número de *Creure i Saber* que ens ha resultat molt difícil. Perquè és una realitat en la qual, segurament, hem llegit massa, tots plegats. Aquest número, ens adonem, l'havíem de demanar d'escriure a molts dels nostres pares i mares, avis i àvies, que eren tot entrega, que segurament no tenien raons per donar-nos quan nosaltres, ja amb la supèrbia que dóna la vida acadèmica, els demanàvem. Però moltes d'aquestes formulacions són difícils de comprendre sense una humilitat real, que ha passat per la humiliació, que malgrat tot ha esperat, i esperat, i esperant, des del dolor més profund, sabent que hi ha una totalitat amorosa més enllà de les etiquetes religioses d'autoafirmació col·lectiva. Homes i dones, cristians anònims, senzills, marcats per la derrota de la vida, però per la victòria de l'amor, de l'entrega generosa passi el que passi. Aquests ens podrien donar una lliçó, si els poguéssim mirar, si els deixéssim parlar, d'una comú-unió que està en Déu i a qui li sobren tantes i tantes paraules. La comunió dels qui es van donar plenament, perquè nosaltres fóssim. La comunió viscuda des d'un dolor profund però amb la joia d'estar-la vivint en Déu i des de vivència de Déu.

Que tingueu una bona Pasqua sabent que la Pasqua ve després d'un, per a cadascú, incomprensible Divendres Sant. II

FRANCESC GRANÉ

¿COM PODEM CREAR COMUNIO?

Sir George Clausen

Miquel Moré

ANTROPÒLEG I EDUCADOR SOCIAL. RESPONSABLE
D'ACOMPANYAMENT D'EQUIPS
I PERSONES ALS GERMANS FRANCISCANS
DE LA CREU BLANCA

Crec que la comunió es genera en la forma que tenim de mirar les persones, els esdeveniments, la vida. Per a mi **és un acte de contemplació** en el qual intento apropiarme a la realitat més profunda de les persones i agraeixo el que em mostra la vida quotidiana; és una declaració de confiança plena.

Em **deixo sorprendre per reconèixer que en qualsevol persona i situació pot esdevenir la bellesa**, senyal d'Aquell que sempre és presència. ||

Marco Schorlemmer

CIENTÍFIC TITULAR DE L'INSTITUT
D'INVESTIGACIÓ EN INTEL·LIGÈNCIA
ARTIFICIAL, CSIC

Cada matí i cada vespre, quan m'assec a meditar i em poso a pelegrinar cap al meu cor, en la solitud del silenci, restableixo el con-

tacte amb el centre. Llavors, experimento el centre que em transcendeix i que transcendeix l'espai i el temps. **Quan m'abandono al silenci**, deixo que floreixi l'amor, i, llavors, percebo com **es desfan totes les línies amb què creo distincions i faig judicis**. Jo, la "communio sanctorum" la trobo en el silenci diari, que és d'on em ve la força per viure la comunió en el meu dia a dia. ||

Miquel Calsina

LLICENCIAT EN CIÈNCIES POLÍTiques. PROFESSOR
DE LA FACULTAT DE COMUNICACIÓ I RELACIONS
INTERNACIONALS BLANQUERNA (UNIVERSITAT
RAMON LLULL)

“Que tots siguem u”, diu l'evangeli de Joan. Viure l'esperit de comunió fraterna al qual ens sentim cridats, és mirar de fer realitat aquesta unitat mes enllà de les nostres diferències, desunions i conflictes de cada dia. **Estar en comunió els uns amb els altres comporta la tasca d'alliberar-nos de les traves que ens mantenen reclosos** en les nostres pors, ressentiments, indiferències o egoismes per poder sentir-nos vertaderament u al voltant d'Aquell que ens aplega a tots en el cor de cada persona. ||

Jules Dupré

M. del Mar Albajar

ABADESSA DEL MONESTIR
DE ST. BENET DE MONTSERRAT

Viure en comunió és la plenitud humana, és ser humans plenament. És l'expressió de qui som més autènticament. Aquesta és la nostra identitat, jo no la puc generar. **Em ve donada. És do de Déu: ser ésser del seu mateix ésser.** El que puc fer és viure'l, tot descobrint-lo en mi com la meva veritable llibertat. “Siau qui sou”, diu Costa i Llobera; “busca la pau dins teu i milers la trobaran al teu voltant”, diu Serafi de Sarov. “Confia, estima i on no hi hagi amor, posa amor i trauràs amor”, diu Joan de la Creu. II

Alfons Garrigós

FILÒSOF. PROFESSOR A L'IES MANUEL
BLANCAFORT DE LA GARRIGA

En rebre la pregunta, la primera cosa que em va venir va ser la diferència entre comunió i comunicació. **La comunió pot eclipsar-se amb l'augment de dispositius que hem d'atendre.** Simplement, perquè la nostra atenció queda atomitzada. Però no voldria continuar per aquí.

L'esperança cristiana confia a veure algun dia l'altra cara del tapís. Sabem que som sarments units al Crist, però sembla inevitable viure com si això no fos així. La comunió que dona vida a tots els éssers i que els sosté, units en tota la seva diversitat, no ens resulta fàcil de percebre.

Potser per això convé fer un pas enrere, no per abandonar el món ni per defugir l'altre, sinó per escoltar-los. Per recordar què és l'important de veritat i romandre en aquest punt i confiar que l'amor que ens mou ens transformi i que es manifesti”. II

Xavier Melloni

JESUÏTA

La comunió, perquè sigui comú-unió, **ha de tenir un doble moviment: un de receptivitat i l'altre d'entrega.** Receptivitat implica acollida, una sincera benvinguda de l'altre tal com és, sense judicis ni prejudicis que impedeixen rebre'ns mútuament tal com som. Alhora, **la comunió és donació d'un mateix,** aportació del que veritablement sóc per enriquir el vincle que es crea entre els convocats a la “comú-unió”. Si hom no aporta el que plenament és, quelcom queda incomplet, com incompleta és la comunió si no rebo l'altre tal com és, no tal com jo vull, penso o exigeixo que sigui. Com més ve-

ritable és la recíproca acceptació, més possible s'esdevé una nova identitat que transcendeix les individualitats reconegudes. En la veritable “comú-unió”, apareix una Presència que sobrepassa i va més enllà de la suma de les presències individuals. II

Josep M. Torrents

MESTRE I MÚSIC, FUNDADOR I PRIMER
PRESIDENT DE LA FEDERACIÓ INTERNACIONAL
DE PUERI CANTORES

Recordo un professor d'Història de l'Església, benedictí, que em va impactar molt. Les seves classes eren estructurades amb forma d'anecdota. La classe sempre s'acabava amb la mateixa frase: “Ecclesia Spiritu Sancto afflata...sed hominibus formata”. Era una justificació de les contradiccions que ell ens havia anat desgranant al llarg de la classe.

La dualitat Esperit-fragilitat humana és el nucli de l'existència o absència de comunió. La fragilitat humana ens fa individualistes. L'Esperit crea comunitat perquè fa que ningú es cregui superior als altres: tots som servidors dels germans, de la comunitat. Si no ens empeny l'Esperit, no podem arribar a tenir ni a crear comunió.

“Mireu-los com s'estimen”. Et sona aquesta frase? S'estimaven perquè ningú se situava per damunt dels altres: no hi havia “jerarquia”, entesa com manar i creure.

Quan hi ha predomini de la llei, desapareix la comunió. La comunió surt del cor i és gratuïta.

Per què el Papa Francesc captiva tant? Suggereix, no imposa. Convida, no dona normes. Per què no mirem de fer nostre l'estil franciscà?

Com podem crear comunió? Es-sent evangèlics, pobres, oberts, de cor receptiu i servidors. Primer, mirar de ser-ho jo, i, per contagi, els qui són al voltant meu també ho seran. La comunió és com la grip: s'encomana. Si no és així, vol dir que la base no era autèntica. II

Maria Antònia Arbós i Via

METGESSA INVESTIGADORA I PSICÒLOGA.
PROFESSORA COL·LABORADORA A LA
UNIVERSITAT INTERNACIONAL DE CATALUNYA
(UIC)

“**E**l meu pare era un arameu errant, que baixà a l'Egipte amb un grup petit i s'hi refugià” [Dt. 26, 5]. La sento així sovint la meua de vida. Errant i solitària, cercant refugis en un grup petit. La comunió m'és regal i aliment. Miro de cercar-la, de crear-la, tot estirant molts fils ... Fent memòria dels qui m'han precedit, dels qui encara rebo i perduren en mi. Mirant de sovintejar el misteri, la Paraula, la pregària, el silenci, que dilaten el cor i donen la vida. **Exposant-me als altres i acollint-los, sense vergonya ni por.** Als qui estimo i m'estimen, perquè em són recer i joia, caliu. **També amb els qui ens fem mal.** Amb ells, davallo als inferns, que no són pocs, a l'opacitat. Comunió per obrir i nodrir camins que assenyalin que res és inexorable, que la realitat no és només el que és, sinó el que podria ser. II

Ana Core Ribot

PEDAGOGA. PROFESSORA DEL CENTRE
D'ENSENYAMENT SUPERIOR
ALBERTA GIMÉNEZ

Si ens referim a comunió quan parlem d'unió entre diferents persones o pobles, **hauríem de posar l'accent en la participació positiva i pacífica que això suposa.** La qual cosa significa que aquesta comunió es potenciï, es defensi i es manifesti des de l'escola més primerenca, fent que els mestres s'impliquin en la importància que té la misericòrdia, entesa com “l'amor en acció”. Mestres que reivindicuin amb empena l'educació en valors de manera contínua i transversal en cadascuna de les actuacions escolars. II

ELS QUI NO HAN ESCRIT AQUEST NÚMERO

de **Francesc Grané**

DOCTOR EN CIÈNCIES DE LA COMUNICACIÓ I HUMANITATS.

Un dia fred de febrer de 1984, a l'Aula Magna de la Universitat de Freiburg, Karl Rahner feia la seva última dissertació sobre el tema *Experiències d'un teòleg catòlic*, una conferència que resumia el pensament d'un que ha estat en Déu i que, per això, coneix les trampes del llenguatge. La “comunió dels sants”, durant segles, ha estat una de les grans *in-comprensibles* trampes del llenguatge religiós que, més que referir-se a una realitat inabastable de la vida espiritual o, més ben dit, del *despullament* espiritual, es convertia en etiqueta formal de separació entre els qui s'hi adherien i els qui no a determinada cosmovisió moral de l'existència. Com tantes realitats del *Credo*, la *comunió dels sants* es convertia en una forma d'afirmació narcisista: “els meus, però no només d'ara, sinó de tota l'eternitat”. En lloc d'obertura, exclusió.

I, tanmateix, la *comunió dels sants* no és una creença o *veritat* a la que adherir-se. És una intuïció de la humilitat del qui entrega la seva vida a Déu. La teologia, ens diu que l'afirmació de la *comunió dels sants*, fa referència a l'eternitat en Déu. Però també aquesta, la *vida eterna*, sembla sovint una frase d'un *argumentari* religiós. Així ho constata Rahner en la seva humil i grandiosa última confessió:

“A mi em sembla que els esquemes d'idees amb els que es tracta d'interpretar el que és la vida eterna s'ajusten poc, en la majoria dels casos, a aquella cesura radical que ve donada amb la mort. Es pensa en la vida eterna, a la que ja de manera estranya es designa extensament com “el més enllà” i com allò que hi ha “després” de la mort, recurrent massa engalanadament a realitats que aquí ens resulten familiars, com la supervivència, com la trobada amb aquells que aquí han estat a prop de nosaltres, com a goig i pau, com a banquet festiu i joia. I tot això i altres coses semblants es representen com una cosa que no s'acabarà mai, sinó que ha de continuar.

Temo que la radical incomprendibilitat d'allò que s'entén realment com a "vida eterna" es minimitza i, allò que nosaltres anomenem "visió immediata de Déu" en aquesta vida eterna es redueix a un joïós fruit junt amb altres que ens acompanyen en aquesta vida; la impensable enormitat de la que la Divinitat absoluta baixa, pura i simplement, a la nostra petita creaturitat no es percep autènticament. Em sembla que és una tasca turmentadora, no dominada, del teòleg d'avui descobrir un model millor de representació d'aquesta vida eterna, un model que exclouï des d'un principi aquestes minimitzacions a les que ens referim. Però, com?

- Quan els àngels de la mort hagin eliminat dels espais del nostre esperit tota classe de brosa banal a la que anomenem història (encara que sembli, és clar, que la veritable essència de la llibertat realitzada);
- quan deixin de brillar i s'apaguïn totes les estrelles dels nostres ideals amb els que nosaltres mateixos, per la nostra pròpia arrogància, hem anant adornant el cel de la nostra existència;
- quan la mort crea un buit enormement silenciós, i nosaltres, creient i esperant, haguem acceptat tàcitament aquest buit com la nostra veritable essència;
- quan la nostra vida viscuda fins aquell moment, per molt llarga que sigui, aparegui simplement com una única explosió breu de la nostra llibertat que ens semblava extensa com contemplada a càmera lenta, una explosió en la qual la pregunta es converteixi en resposta, la possibilitat en realitat, el temps en eternitat;
- i quan llavors, en un enorme estremiment d'una joia indesxifrable. Es mostra que aquest enorme buit callat al

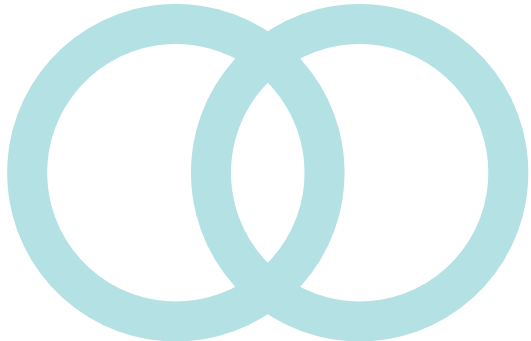
que sentim com a mort està veritablement ple pel misteri originari al que denominem "Déu", per la seva llum pura i pel seu amor que ho agafa tot i ho regala tot."

Rahner afegeix encara la marca del camí viscut en la seva vida d'home entregat a Crist:

- "i quan des d'aquest misteri sense forma se'ns manifesta a més el rostre de Jesús, del Beneït, i ens mira, i aquesta concreció sigui la *superació divina* de tota la nostra veritable acceptació de la inefabilitat del Déu que no té forma...
- llavors no voldria descriure pròpiament de manera tan imprecisa el que ve, però allò que sí desitjaria és indicar balbucejant com un pot esperar provisionalment el que ve, experimentant la posta de sol de la mort mateixa com la matinada mateixa d'allò que ve".¹

La realitat de l'Ésser en Déu és la Comunió. Jesús no va crear cap *religió*. Va mostrar el camí vers la vida en Déu, i aquesta és, únicament, comunió. De la santedat: de la desposseïció del què ens afirma *autocentrada*ment per lliurar-ho a la Realitat total, que no té temps ni espai però que es tasta, sí, en llambregades de present que ens fan palpar com, al contrari del què deia Joan Vinyola (Tot és ara i res), *Tot és Ara i Tòt*. I això, sense perjudici d'un passat que no cal oblidar i ens ensenya, i un futur, pel què lluitem esperançadament. II

¹ Fragment de la conferència pronunciada per K. Rahner en unes jornades organitzades per l'Acadèmia Catòlica de Freiburg el 11 i 12 de febrer de 1984 en el marc de la celebració del seu 80è aniversari, setmanes abans de la seva mort (succeïda el 30 de març de 1984)

COMUNIO I FRATERNITAT

de **Josep Manel Vallejo**
ARQUITECTE. TEÒLEG I CAPUTXÍ.

Jean-François Millet

La paraula comunió (*koinonia*, en grec) fa referència a comunicació, compartir, participar en... En aquest sentit, Déu-Trinitat és comunió, interrelació d'amor, intercomunicació íntima, interpenetració (*perijoresis*), a la manera de les persones que s'estimen: "Jo estic en tu i tu en mi" (Jn 17,21).

La paraula fraternitat fa referència a la dimensió horitzontal de la comunió, a la germanor entre els cristians: amor fratern, igualtat, corresponsabilitat, servei mutu...

Com es relacionen els dos conceptes? En l'Eucaristia. Allà, la comunió amb la Trinitat es tradueix en comunió fraterna amb els germans. La participació en l'amor de Déu es converteix en amor entre els germans. I l'una alimenta l'altra, en forma circular. **La sinceritat en la comunió amb Déu es mostra en l'esforç per acceptar i estimar els germans, encara que siguin difícils.** I l'amor entre els germans augmenta la nostra comunió amb Déu.

A la pràctica, la vivència de tot això no és fàcil, perquè la convivència en els grups humans és complicada. Per això, al centre del Sermó de la Muntanya (Mt 5-7), magnífic manual de relacions fraterne, **Jesús parla de l'amor als enemics.** I els enemics no són els de fora sinó aquells que conviuen amb mi, aquells de la mateixa comunitat i de la mateixa família que em costen. Per a Jesús, aquesta no és la forma extraordinària de l'amor cristià sinó la forma

normal de viure'l. Perquè "si sols estimeu els qui us estimen, quina recompensa mereixeu? No fan el mateix els pagans?" (Mt 5,46).

Per això, el primer efecte de la Redempció que ha operat el Fill de Déu en la Humanitat és la Reconciliació (Col 1,20). Jesús ha mort per reconciliar els qui estaven enenistats, per posar pau, tot patint les conseqüències de les culpes dels altres. Per això, **la vocació primera de tota comunitat, família o grup cristià és la reconciliació, el perdó mutu.**

Ja en la seva vida pública, Jesús escull una comunitat "perquè visquessin amb ell" (Mc 3,14) i perquè es reconciliessin. Els va escollir molt diferents entre ells, fins i tot, alguns d'ells, per interessos polítics o tendències religioses¹, eren enemics. Si els hagués volgut triar per "eficàcia pastoral", n'hauria escollit uns altres. Els va escollir perquè fossin una paràbola de reconciliació, un símbol de què havia de ser l'Església.

Per això, **la missió fonamental del cristià és promoure i vetllar per la comunió mútua en la seva comunitat** i vetllar per la comunió entre els diversos grups. Perquè el Regne de Déu es fa present quan els germans s'estimen. II

¹ J.PMEIER, *Un judío marginal*. Vol III, *Compañeros y competidores*, Ed. Verbo Divino 2003, p.215.

L'EUCARISTIA COM A COMUNIÓ

de **Ramon M. Nogués**

CATEDRÀTIC EMÈRIT DE LA UNITAT D'ANTROPOLOGIA BIOLÒGICA

A LA FACULTAT DE CIÈNCIES I A LA DE CIÈNCIES DE L'EDUCACIÓ DE LA UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA.

Jules Dupré

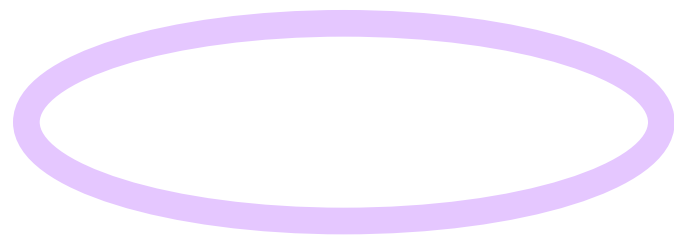
Nodrir-se és la primera de les grans pulsions de tots els vivents animals, al costat d'altres pulsions també importants però no tan absolutament imprescindibles com la sexualitat, l'agressivitat, la jerarquitització o la territorialitat. Conseqüentment aquesta dimensió compta molt en el moment de configurar els sistemes de simbolització que són la base de totes les elaboracions culturals. El mateix llenguatge diari està amarant d'expressions relatives a l'alimentació però referides a la vida mental. "Digerim", o no, idees, situacions, ... ; se'ns engargussen dades o aportacions que interpretem com a perjudicials...; degustem relats o metàfores, etc.

En els sistemes simbòlics, a través dels quals intentem respondre les qüestions últimes que afecten la nostra existència, tenen sovint un paper significatiu als ritus o en les expressions que tenen relació amb la comunió. **Combregar indica sovint sintonia i comprensió entre realitats o persones.** Els convits figuren entre els ritus més destacats de moltes tradicions espirituals i religioses que consideren el menjar en comú

com el signe més excel·lent d'una comunió misteriosa i real de les quals només en podem tenir indicacions simbòliques.

En la tradició cristiana, seguint importants indicacions jueves, el convit que celebra l'alliberament té una importància central en el simbolisme ritual. Jesús de Natzaret va fer del pa i del vi signes centrals de la seva presència, al costat de la reunió comunitària que n'és també un signe principal. Combregar reunits és doncs una referència central de tot el sistema simbòlic cristià. La realitat dels símbols fa que els signes sacramentals eucarístics esdevinguin senyals forts de la presència real de Jesús entre els qui el segueixen.

Cal tenir present que el menjar en comú cristià no ha de quedar simplement en un convit ritual que ens uneixi a la divinitat, sinó que en el cristianisme **el combregar implica una solidaritat amb tots aquells amb qui combreguem**, que són el "cos de Crist" amb la mateixa força simbòlica que ho són també el pa i el vi. A cadascú correspon extreure les conseqüències dels gestos simbòlics i convertir-los en realitat en la mateixa vida. II

LA COMUNIÓ DELS SANTS

de **Mar Galceran**
DOCTORA EN PEDAGOGIA.

Jean-François Millet

Per parlar de la comunió dels sants potser caldrà que aclarim prèviament què entenem per sants.

No és d'estranyar que s'acostumi a tenir una imatge força idealitzada o, fins i tot, mítica dels sants, com a persones que han arribat a un nivell de perfecció humana inabastable. D'una elevació ètica i moral impecables. Persones, que gairebé no han comès errors, faltes o desencerts, o que han aconseguit un nivell d'unió amb el Diví que ens les fa veure com a il·luminades i amb capacitats sobrenaturals que depassen la nostra comprensió. En definitiva, personatges excessivament allunyats de les nostres vides plenes d'imperficcions, limitacions i mesquineses. ¿I si la santedat, però, consistís en quelcom molt més planer, pròxim i contingut en la dinàmica de la normalitat de la vida i de les persones?

Santa Teresa de Lisieux deia que la santedat consisteix en una disposició del cor que ens fa humils i petits als braços de Déu i confiats, malgrat la nostra imperfecció, en la seva infinita bondat. La santedat no seria, doncs, altra cosa que reconèixer-nos com a éssers necessitats, imperfectes, vulnerables i, justament per a això, abandonar-nos a una realitat més gran que és la de Misteri que ens habita i transcendeix les nostres limitacions. En definitiva, viure al servei d'aquest misteri que podem anomenar Amor i deixar-se portar per ell. **Sant és aquell que viu la vida des de la plena confiança en la dinàmica de l'Amor i del Bé que s'oculta en el cor de cadascun dels humans i de tota la creació.**

Des d'aquesta perspectiva, tots podem ser sants i tots estem cridats a ser-ho perquè la santedat és el que ens permet desplegar al mà-

xim la nostra plena humanitat i, en darrer terme, la nostra felicitat. És clar, però, que resulta un camí costerut i difícil que implica lluitar contra la mundanitat, els nostres impulsos més primaris i tot allò que s'allunya del que ens fa humans, però és en això que consisteix el nostre camí de santificació. Potser, per nosaltres mateixos, sols, no ho podríem fer i per això cal abandonar-se a una força que ens transcendeix.

Dit això, quan parlem de la comunió dels sants estem dient que aquests camins de santedat diversos, plurals, pròxims o llunyans, comparteixen el mateix esperit, estan units per la mateixa realitat de Misteri que els agermana i que es comunica d'uns a altres a través de realitats molt diverses. Es comunica i estableix llaços d'unió a través de l'amistat, la fraternitat, la pregària, les mateixes dificultats de la vida, els esdeveniments, les celebracions, els dons i els béns compartits, els patiments, les contrarietats, etc. **La comunió dels sants vol dir que la força de l'Amor relliga les realitats de la vida i les posa en connexió per impulsar i orientar aquestes realitats vers el Bé i vers l'Amor.** La comunió dels sants és, des d'aquesta perspectiva, la dimensió comunitària, social i participativa de tots aquells que viuen al servei de l'Amor.

D'altra banda, creure en la comunió dels sants és creure que el fer bondadós i amorós de persones que ens han precedit i ja han marxat de la nostra vida, o de persones que tenim a prop i fan camí amb nosaltres, siguin conegudes o desconegudes, s'entrellaça i es comunica amb les nostres vides a través de fils invisibles que intercedeixen en el nostre camí, ens animen cap a la santedat, ens són referents, ens guien i ens són far i llum en el mar de la vida.

Creure en la comunió dels sants és creure i viure's en l'harmonia d'una vida sostinguda i unificada per un Amor que a tots ens agermana i que va entreteixint la nostra vida amb fils de bondat, de misericòrdia, de tendresa, de compassió, d'empatia, de generositat, de veritat, de llibertat..., tot conduint-la vers la plena humanització. II

EL NOSTRE DÉU ÉS UN DÉU RELACIONAL

de Ricard Casadesús

TEÒLEG. DOCTOR EN QUÍMICA TEÒRICA I COMPUTACIONAL I EN FILOSOFIA.

La ciència ens posa davant dels ulls un univers que és interrelacional, en el qual les entitats individuals tenen la seva pròpia integritat, i que és evolutiu i emergent. És obvi, doncs, que vivim en una comunitat de vida interrelacionada. **Ens trobem radicalment interconnectats amb tota la resta del planeta.** La cosmovisió científica està donant pas a un nou paradigma d'un univers obert i autorganitzat. Quan ens preguntem sobre l'acció de Déu necessitem portar la nostra tasca no només vers un nou paradigma científic, sinó també cap a un nou paradigma teològic.

Ja els Pares Capadocis, Sant Basili el Gran (ca.330-379), Sant Gregori de Nissa (330-395) i Sant Gregori Nazianzè (330-389), tingueren la intuïció **que l'ésser de Déu és un ésser relacional.**

Per a Sant Basili, Déu sempre és *persones-en-comunió*. Sant Basili diu que la unitat de la naturalesa divina “es dona en la comunió de la divinitat”¹. Així, encara que la tradició teològica afirma que les accions de la Trinitat cap a la creació són indivises i unes², i això sovint s'ha entès com que en la creació no hi ha un paper *propi* de cap de les persones de la Santíssima Trinitat, Sant Tomàs d'Aquino era del parer de seguir el principi que les Persones es distingeixen entre si per les seves relacions oposades i interrelacionades, com ara les de Pare-Fill. Aquestes relacions són constitutives de les Persones i són idèntiques a l'essència divina.

Tant la Teologia oriental com l'occidental sobre la Trinitat condueixen a concebre Déu com a radical i essencialment relacional. Així, per exemple, el teòleg catòlic Denis Edwards propo-

sa una Ontologia relacional en la qual l'ésser mateix de les coses és un ésser relacional. Edwards comprèn el propi ésser de Déu com radicalment relacional. També el teòleg ortodox Ioannis Zizioulas afirma que “és la comunió el que fa ser als éssers: res existeix sense ella, ni tan sols Déu”³. Zizioulas sosté que res és concebible com existent només per si mateix; que no pot haver-hi veritable ésser sense comunió. Així, doncs, en la naturalesa de les persones es troba estar en relació amb altres.

En la Teologia actual, doncs, el concepte clàssic de Déu com a subjecte individual està donant pas a una Ontologia trinitària dinàmica i relacional. De fet, segons l'Evangeli de Joan, **l'amor de Jesús i Déu Pare en l'Esperit Sant és una vida dinàmica i relacional inter-**

personal, que es dilata per incloure'ns a nosaltres en l'amor diví. La tradició cristiana, en la Patrística, va concebre aquest amor diví com un cercle de comunió i pericorese o *circuminsessio* (*ser-un-en-l'altre*, la mútua inhabitació dinàmica de les Persones trinitàries o intercomunicació); és a dir, les Persones divines estan en comunió profunda i dinàmica d'interdependència i mutualitat.

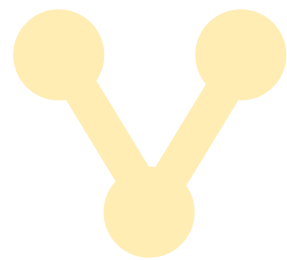
Això suggereix una unitat en què la singularitat i la diversitat no s'hi oposen, sinó que hi troben plena expressió en la interrelació amb els altres. Una relació en què cada Persona divina està present en les altres en una unió joiosa i dinàmica de vida compartida. Les Persones divines són diferents entre si, però habiten mútuament unes en les altres. Per això, diem que Déu s'ha d'entendre com un ésser absolutament relacional. Per tant, podem ben dir que Déu és *Persones-en-relació*. II

¹ SANT BASILI, *De Spiritu Sancto*, 18, 45.

² En el Concili de Florència (1442) es va formular l'axioma «Les accions de la Trinitat vers la creació són indivises i unes» (cfr. DENZINGER, §703-704).

³ ZIZIOULAS I., *Being as communion: Studies in personhood and the Church*, Saint Vladimir's Seminary Press, Crestwood (Nova York), 1985, p.17.

VIURE EN COMUNIÓ

de **Jaume Casassas**

RESPONSABLE DE L'ÀREA DE VOLUNTARIAT DE CÀRITAS BARCELONA.

Jules Dupré

Em desvetllo al matí i del llit estant agraïxo el nou dia; agraïxo el meu estat de salut, l'estimació de la meva família, les relacions d'amistat, el fet de sentir-me viu, les tasques que m'esperen durant el dia. Em llevo. Respiro profundament i em sento en comunió amb l'univers sencer. Sóc ciutadà del món i el dia em crida a viure amb intensitat.

Camino a pas lleuger cap a la feina i aquest trajecte em permet copsar en la meva pell les primeres impressions del nou dia. L'escalf tebi del sol un matí d'hivern lluminós o l'aigua que m'esquitxa un dia de pluja intensa o l'aire fresc una matinada suau de primavera o també l'embat del vent un gèlid matí d'hivern. Fins i tot enmig de la ciutat els meus sentits exteriors i els meus sentits interiors em fan capaç de comprendre'm a mi mateix com a part de la natura i **em sento en comunió profunda amb tot el creat.**

Alenteixo el pas i procuro fixar-me en les cares de la gent que passa al meu costat. Cada rostre, cada gest m'evoca una persona coneguda i estimada o em remet a un grup de persones desconegudes i llunyanes de la meva vida... I **amb els ulls interiors procuro veure el món global.** I copso la humanitat sencera. Sí: persones naixent i persones morint. Unes rient i altres plorant. Unes patint i altres gaudint de la vida. I totes sota la mirada amorosa de Déu. I vénen al meu cor les paraules del llibre dels Nombres: "Que el Senyor et beneeixi i et guardi. Que et faci veure la claror de la seva mirada i s'apiadi

de tu. Que fixi damunt teu la seva mirada i et doni la pau." (Nm 6, 24-26) Rebo amorosament la benedicció del Senyor i el meu cor entona una benedicció silenciosa per la humanitat sencera. I esclata en mi la comunió amb tota la família humana.

De vegades puc intuir la comunió dels sants i em sento part del gruix d'homes i dones que m'han precedit en la fe i que ja no són en aquest món. Amb ells visc envoltat d'un núvol tan gran de testimonis (Heb 12, 1) que han tingut la mirada fixa en Jesús, i no puc sinó sentir-me esperonat en la meva humil esperança.

Quan viatjo, un dia qualsevol en un indret desconegut, potser assisteixo a una celebració eucarística. No són gent coneguda els que m'envolten, però em retrobo a casa en aquesta comunió única que és l'Església. El pa partit damunt l'altar em convida a una comunió profunda amb el Senyor i amb tots els creients. Participo de l'eucaristia: Crist en mi i jo en Ell. I visc una comunió íntima profunda que em fa sentir u amb Ell. (Jn 17, 23)

Al vespre faig memòria del dia. Demano el do de tenir la claror de la mirada de Déu. Agraïxo tot el que he rebut i he viscut. Acullo la misericòrdia. I confio la meva vida i la del món al Senyor. Prego pels que confien en la meva pregària: "Que el Senyor els beneeixi i els concedeixi el que més necessiten i que ens mantingui sempre en una profunda comunió." ||

L'AMOR GENERA COMUNIÓ

de **Carmina Gómez**

Sir George Clausen

Joan, en el capítol 4 del seu Evangeli, ens explica que una dona de Samaria va anar al pou de Jacob amb el seu càntir, com tenia costum. Al costat del brocal del pou Algú li demana de beure i entaula amb ella una conversa de reconeixement, de perdó i d'horitzons nous. La samaritana torna al poble i comunica sorpresa el que ha viscut.

En l'Evangeli de Lluc, una dona entra a casa d'un fariseu, porta un flascó ple de perfum i el vessa als peus de Jesús. Aquest la dignifica davant el fariseu i els seus convidats. Ells no li parlen directament perquè no la consideren digna. Jesús la mira i li parla, es comunica amb ella.

Una altra dona, Maria de Magdala, també se sent cridada pel seu nom en el matí del primer

diumenge de Pasqua i rep la missió de comunicar al grup que Jesús va davant d'ells a Galilea.

Aquestes dones passen –de la rutina d'anar al pou, de la dura experiència de menyspreu i del desemparament per l'Amic perdut– a sentir-se i saber-se mirades personalment per Jesús, conegudes i reconegudes.

Aquesta experiència de trobada les porta a descobrir i a satisfer el desig més profund de tota persona, ser estimada i estimar. I **l'amor sempre és dinàmic, comunicador, dialogant**.

La paraula comunicar ve del llatí *communicare*, que significa compartir informació. Al seu torn *communicare* procedeix de *communis*, que es tradueix per comunió, posar en comú, compartir, participar. Es refereix, en definitiva, a generar interacció humana.

En els textos citats més amunt, el detonant de la comunicació vital (no qualsevol manera de comunicació) de la comunió, és **l'amor incondicional que els és donat a cadascuna d'aquestes dones i és que l'amor incondicional és facilitador de relacions interpersonals, de comunió**. Aquest amor neix i, alhora, se sosté amb la comunicació.

L'amor és un do i també és una decisió que implica voluntat, obstinació a superar dificultats, assumir limitacions pròpies i alienes –sobretot les pròpies–, reconèixer les diferències i el misteri de cada persona, allò que fa a cada un sigui únic, única. L'amor suposa respectar l'altre com un tu. L'amor s'aprèn.

L'amor autèntic repara –"les teves ferides es curaran quan algú t'estimi"– i atorga sentit a la vida, genera seguretat, harmonia, pau, i comporta saber viure cooperativament. L'amor és font de comunió. II

CANÇÓ

FOR THE ONE
BRIAN AND JENN JOHNSON

Sir George Clausen

For The one

Brian and Jenn Johnson

Let me be filled
With Kindness and compassion for the One
The One in whom You love and gave Your Són
For humanity increase my love

Help me to love with open arms, like You do
A love that erases all the lines and sees the truth
Oh that when they look in my eyes, they would see
You
Even in just a smile they would feel the Father 's love

Oh, how He loves us
From the homeless, to the famous and in between
You formed us
You made us carefully
'Causi in the end we are all Your children

Let all my life, tell of who You are
And the wonder of Your never-ending love
Let all my life, tell of who You are
You'r wonderful and such a good Father. ||

Deixa'm omplir-me
de bondat i compassió per l'U
Aquell a qui estimes i va donar el seu fill
Per a que la humanitat augmentés el meu amor

Ajuda'm a estimar amb els braços oberts, com ho fas tu
un amor que esborra totes les línies i veu la veritat
Oh! Que quan em mirin als ulls, et vegin,
fins i tot en un simple somriure que puguin sentir
l'amor del Pare

Oh, quant ens estima!
Habita en els sense nom i en els reconeguts
Ens vas formar.
Ens vas fer amb cura
Al capdavant tots som Els seus fills

Que tota la meva vida, proclami qui ets
I la meravella del teu amor sense fi
Que tota la meva vida, proclami qui ets
Ets meravellós i un Pare bondadós. ||

[HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=E_BJ6MJUJ7K](https://www.youtube.com/watch?v=E_BJ6MJUJ7K)

ART PER A TRANSCENDIR

de **Patricia**

LLICENCIADA EN BELLES ARTS I CARMELITA DESCALÇA.

Escultura “La Trinitat” de Caritas Müller de Cazis

L'èsser de Déu és la seva misericòrdia, la seva compassió infinita per la nostra sort, la seva identificació amb nosaltres. La petita figura ferida està feta de la mateixa matèria, i és imatge i creació de Déu: enfosquida i tacada pel pecat; i, sent així, encara li és afí. L'amor, si no és concret i visible, no és pas amor. I Déu és Amor, i per ser això s'ha encarnat: Déu s'ha fet humanitat "necessàriament", ja que la humanitat forma part del cor de Déu, que està sempre en "Ex-Tasis", en sortida, en un dinamisme de lliurament. No és un Déu auto referencial, tornat sobre si: la mirada "cap a dins" revela la veritable naturalesa de la creació i el seu vincle amb el seu Creador: "en Ell, vivim, ens movem i som", circumdats i traspassats pel seu Misteri.

Si ens deixem encerclar pel moviment circular de la imatge, aquest ens remet a la dimensió còsmica del misteri de l'amor, i pot evocar tant l'equilibri d'un sistema planetari com l'estructura d'un electró. D'aquesta manera ens recorda que tot l'Univers amb les seves lleis té la "forma" de Déu, d'aquest Déu que s'inclina amorosament sobre la seva criatura. També se'ns revela en aquesta forma universal, que abasta des de l'infinitament gran fins a l'infinitament petit, que fins a l'última partícula de la creació reproduceix en si aquest dinamisme amorós que es transforma en energia, en matèria, en llum.

Ja fa dècades, un teòleg (Jean Daniélou) va plantejar que la qüestió fonamental de l'home se centra en saber si l'últim fons del món és l'àtom (o subàtom) o la Santíssima Trinitat. Contemplant aquesta confessió de fe en argila, hi endevinem la resposta. II

PEL·LÍCULA

MANDARINES (MANDARIINID- TANGERINES)

de Mercè Amat

Mandarines (Mandariinid- tangerines)

(COPRODUCCIÓ ESTONIA-GEORGIA 2013)

Direcció i Guió: Zaza Uruschadze

Música: Niaz Diasamidze

Fotografia: Rein Kotov

Sinopsi:

L'any 1990 esclata la guerra ètnica en una regió autònoma georgiana, Abkhàzia o Abcàsia. Després de la desintegració de la Unió Soviètica (1991), l'antiga República Socialista Soviètica de Geòrgia s'havia convertit en un Estat independent. Abcàsia, va ser integrada en aquest nou Estat i, ara, lluita per la independència amb l'ajut dels txetxens.

Mandarines ens situa en un petit poblat estonià que comença a rebre els primers impactes de la guerra. En aquestes terres viu Ivo, un vell estonià que té una història personal dramàtica i no pretén tornar a la seva Estònia natal. Un fuster solitari que cada dia fa capsas per ajudar el seu amic i veí, Margus, en la recollida de les mandarines. Un dia, Ivo serà testimoni d'un enfrontament mortal entre soldats dels dos bàndols oposats davant de cada seva. S'adonarà, però, que enmig dels morts hi ha dos soldats que encara són vius: Ahmed (un mercenari txetxè musulmà) i Niko (un georgià cristià). Ivo, de pressa els auxilia i els acull a casa seva. Ara aquests dos soldats enemics ultranacionalistes hauran de conviure de manera obligada sota el mateix sostre. Des del primer moment, el vell estonià els fa saber que només hi ha una norma que han de respectar: dins de casa seva no es maten. Ivo apel·la, doncs, a la lleialtat i a l'honor a la paraula.

El conflicte bèl·lic s'estableix en aquesta contrada i, en concret, a dins la llar d'aquest home paternal, pacifista i ple de sentit comú. La discòrdia, les amenaces de mort, les mirades

d'odi i els rostres devastats per la guerra, la mort i la desolació dels dos soldats rivals van perdent intensitat dins una casa que, des del primer dia, ha estat càlida i hospitalària, noble i civilitzada.

Mandarines és una senzilla i gran pel·lícula que explica, amb tonalitats líriques, una història simple però carregada de profunditat. La història d'un drama que convida a fer una reflexió seriosa sobre el mal que ocasionen les guerres en la vida de les persones. Els conflictes bèl·lics destrossen la humanitat que som i ens empenyen a la degeneració moral i física. L'actitud d'Ivo, incondicional i desinteressada, i la seva crida constant a l'avinentsa entre les persones, evidencien l'absurd de la guerra i ens ofereixen una lliçó d'humanitat. Ell, que representa un cant a l'humanisme, no jutja, acull. En tot moment, valora la persona sense tenir en compte el seu origen, la seva religió, la seva ideologia. L'actuació d'aquest estonià és la del bon samarità: el vincle fratern és el motor de la seva acció; mai el prejudici. Tampoc la covardia. Ivo és un home vell, humil i savi. Prou sap que tan sols la comunió amb els altres ens fa més bondadosos. II

2014 - Premis Oscar: Nominada a Millor Pel·lícula de parla no anglesa.

2014 - Globus d'Or: Nominada a Millor Pel·lícula de parla no anglesa

2014 - Satellite Awards: Millor Pel·lícula de parla no anglesa.

2015 - Premis Gaudí: Millor Pel·lícula europea.

Creure i Saber 2017

Revista del col·lectiu de professors universitaris cristians